

» Branje nam bo omogočilo, da ohranimo svobodo«

Knjižni sejem v Frankfurtu Slovenija je včeraj predstavila Ljubljanski manifest o pomenu branja na višji ravni. Na dogodku je podporo manifestu izrazila tudi pisateljica svetovnega slovesa Margaret Atwood

Martin Lissiach

FRANKFURT Slovenija je ob častnem gostovanju na frankfurtskem knjižnem sejmu med svoje adute uvrstila tudi *Ljubljanski manifest o pomenu branja na višji ravni*. Dokument, ki so ga javnosti predstavili prejšnji teden v Ljubljani, so podprla najbolj pomembna mednarodna združenja na področju kulture branja. Eno od njegovih glavnih sporočil je, da branje na višji ravni razvija analitično in kritično mišljenje, kar je še posebej pomembno v današnji digitalni dobi.

Včeraj je v Frankfurtu, na najbolj prestižnem evropskem knjižnem sejmu, potekala predstavitev Ljubljanskega manifesta. V slovenskem paviljonu se je včerajšnji program začel ravno s predstavitvenim dogodkom, ki ga je vodil kurator slovenskega gostovanja Miha Kovač. S krajšim videom je svojo podporo manifestu izrazila pisateljica svetovnega slovesa Margaret Atwood. Kanadska avtorica je poudarila, da potrebujemo demokracije informirane državljanke, ki aktivno prispevajo k skupnemu dobremu.

Hvalnica knjižnicam

Prisotne je nagovoril direktor frankfurtskega sejma Juergen Boos. Sposobnost branja je po njegovem prepričanju povezana s sposobnostjo refleksije, posamezniku omogoča, da opredeli samega sebe v družbi. Spregovorili sta tudi ministrici za kulturo Republike Slovenije, Asta Vrečko, in nemška zvezna ministrica za kulturo in medije Claudia Roth. V času hitrega pretoka informacij je čas za branje privilegij, vendar je hkrati družbena in politična odgovornost posameznikov, je zatrdila Claudia Roth, ki je Ljubljanski manifest podprla v imenu nemške vlade in izrazila pripravljenost, da ga predloži v presojo vsem evropskim kulturnim ministrom.

Asta Vrečko je izpostavila pomen branja pri oblikovanju strpnostne družbe. Predsednik Nemške akademije za jezik in slovnost Ernst Osterkamp se je

Vlade demokratičnih držav bi morale brati, zato da bi bolje razumele družbo

Claudia Roth

Nemška ministrica za kulturo

uvodoma pošalil, da mora kljub nazivu, ki ga ima, govoriti v angleščini. Mnenja je, da sodobna digitalna doba ogroža sposobnost branja na višji ravni, potrebna je zato nova izobraževalna politika. Podobno razmišlja Karine Pansa iz Mednarodnega združenja založnikov (IPA). Dejala je, da branje omogoča posamezniku, da razume svet okoli sebe in da razvije empatijo do sočloveka.

Predsednik pisateljskega združenja PEN International Burhan Sonmez se je navezal na sedanji konfliktni čas in poudaril, da je vedno treba slišati glas obeh strani. Dodal je še, da vojne in konflikti ustvarjajo sovražnike, literatura pa je vedno na strani miru, je za razumevanje in ljubezen do sočloveka. André Schüller Zwierlein z Univerze v Regensburgu, ki je med avtorji Ljubljanskega manifesta, pa je izrazil pravo hvalnico knjižnicam, ki so – tako je povedal – edini kraj refleksije, ki ga zmore današnja družba.

Priložnost za Slovenijo

»Branje potrebujemo, če hočemo živeti skupaj. Branje na višjem nivoju nam omogoča, da ohranimo našo svobodo,« je bilo še poudarjeno na včerajšnjem dogodku, ki ga je

nemška ministrica Claudia Roth sklenila z anekdoto. Ko je namreč spraševala beloruske državnike o stanju v njihovi državi, so ji povedali, da, ko bi prebrala njihovo književnost, bi bila bolj osveščena o dogajanju. S tem v zvezi je poudarila, da bi morali brati tudi vsi člani vlad v demokratičnih državah, saj bi tako bolje razumeli družbo drugih držav in aktualno dogajanje.

Branje na višjem nivoju prispeva skratka k demokraciji, ki jo v teh časih še kako potrebujemo, ravno toliko, kot potrebujemo branje. Slovenija ima pred sabo edinstveno priložnost – postati glasnica demokracije, ki naj temelji na (knjižni) kulturi. Glede na začetek izkušnje v Frankfurtu bi rekli, da je Slovenija na dobri poti do uspeha.

Porast števila prevodov

Včeraj je sklenila svoj obisk v Frankfurtu slovenska predsednica Nataša Pirc Musar, ki je v terek nagovorila občinstvo na otvornem dogodku. Med drugim si je ogledala razstavnice prostor in se srečala s slovenskimi založniki, ki z literarnimi ustvarjalci sodelujejo pri predstavitvi Slovenije na pomembnem sejmu.

Predsednica je izrazila veselje, da je lahko obiskala tudi stojnice slovenskih založnikov in Javne agencije RS za knjigo. Opozorila je na porast števila prevodov slovenskih del v tuje jezike. Kot je spomnila, je bilo pred leti prevedenih le nekaj deset del letno, danes pa se število približuje dvestotici, kar po njenih besedah potrjuje prepoznavnost slovenskih avtorjev v tujini in zanimanje zanje, to pa bo po njenem prepričanju dodatno spodbudila tudi priročnost, ki jo je Slovenija dobila v obliki častnega gostovanja na Frankfurtskem knjižnem sejmu. »To je res izjemen uspeh slovenskega založništva, predvsem pa je to izjemen uspeh slovenskih pisateljic, pisateljev, pesnik in pesnikov,« je poudarila in dodala, da je »Frankfurtski knjižni sejem in naše častno gostovanje nedvomno uspeh za Slovenijo«.

Ljubljanski manifest Video posnetek z Margaret Atwood na predstavitvi MLIS

Na knjižnem sejmu

Trst kot del slovenske kulturne krajine

FRANKFURT Nenavadno je odkriti, da nemški svet dojemata Trst kot del slovenske kulturne krajine. Če so kuratorji slovenskega paviljona na frankfurtskem knjižnem sejmu dali na police vodnik po Trstu v nemščini ob vodniku po Sloveniji, je na stojnici pred izložbo slovenske knjižne produkcije zaslediti nemški vodnik po Sloveniji ... s Trstom.

V slovenskem paviljonu je drugače zaslediti prevoda v nemščino stripa *Deva iz Devina* Marka Kravosa in romana *Zvezdne noči* Dušana Jelinčiča; njun izid je plod sodelovanja založb Wieser Drava in ZTT. V brošuri s prikazom najnovejših nemških prevodov slovenskih leposlovnih knjig je prisoten Marij Čuk s pesniško zbirko *Vse gube ljubezni*, ki je izšla v sodelovanju med Celovško Mladino. Na sejmskih policah je dalje italijanski prevod Čukovega romana *Črni obroč*. V središču pozornosti je tudi Srečko Kosovel, ki so mu kuratorji posvetili v paviljonu večji prireditveni oder. Pri založbi Otto Müller je med drugim izšla zbirka nemških prevodov Kosovelovih pesmi z naslovom *Mein Gedicht*

ist mein Gesicht (Moja pesem je moj obraz), ki jih podpisuje slovenski prevajalec Ludvig Hartinger; predstavitev zbirke bo danes. Tudi na slovenski stojnici v paviljonu mednarodnih razstavljavcev se pojavljajo tržaški avtorji; naj omenimo poljski prevod romana *Balerina*, *balerina* Marka Sosiča in zbirko kratke proze *Gorica je naša* Primoža Sturmana v italijanščini.

Boris Pahor z veliko vidnostjo

Ob drevisnjem gostovanju v Frankfurtu Laibachove odrske priredbe *Alamuta* se bo Miran Košuta danes pogovarjal ravno o romanu Vladimira Bartola. Jutri bo tržaški predavatelj sodeloval pri predstavitvi prevoda v nemščino monografije Egona Pelikana o Tonetu Kraju. Dušan Jelinčič pa bo na vrsti v nedeljo.

Ob slovenski stojnici v sklopu mednarodnih razstavljavcev je prikazana tudi slovenska ilustracija, in sicer v okviru razstave *Nepričakovano razkošje*. Zoran Smiljanič se predstavlja z risbo iz stripa *Črni plamen*, ki upodablja tržaški Narodni dom v plamenih; njegov strip je opaziti na več mestih. Prisoten je tudi mladi nabrežinski ustvar-

jalec Jurij Devetak z risbo iz stripovske priredbe romana Borisa Pahorja *Nekropola*. Med dogodkom z naslovom *Mesto v zalivu* se bo Devetak v nedeljo pogovarjal z novinarjem Sandorjem Tencetom, ob Smiljaniču pa bo nastopil že v soboto.

Predvsem zaradi stripa nabrežinskega ilustratorja, ki je pred kratkim izšel tudi v nemščini, ima Boris Pahor v Frankfurtu izjemno vidnost. Obiskovalci bodo glede na polemiko o (ne)prisotnosti tržaškega pisatelja na največjem evropskem knjižnem sejmu potolaženi. Njemu je v paviljonu častne gostje posvečena ena od instalacij oz. elementov »knjižne refleksije.« **MLIS**